

IC 8/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 29 maja 2017 roku

Sąd Rejonowy w Bielsku Podlaskim I Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący: **SSR Katarzyna Wencka**

Protokolant: **Katarzyna Pawluczuk**

po rozpoznaniu w dniu 15 maja 2017 roku w Bielsku Podlaskim

sprawy z powództwa E. P.

przeciwko R.- M. G., T. K., (...) Spółce jawnej w Ł.

o pozbawienie wykonalności tytułu wykonawczego

I. Pozbawia wykonalności tytuł wykonawczy – nakaz zapłaty w postępowaniu nakazowym wydany przez Sąd Rejonowy w S. w dniu 27 marca 2012 roku w sprawie o sygn. akt (...), któremu nadał klauzulę wykonalności w dniu 8 lipca 2015 roku w części ponad kwotę 21 057, 87 zł (dwadzieścia jeden tysięcy pięćdziesiąt siedem złotych osiemdziesiąt siedem groszy).

II. Oddala powództwo w pozostałym zakresie.

III. Zasądza od pozwanej R.- M. G., T. K., (...) Spółki jawnej w Ł. na rzecz powódki E. P. kwotę 1123,48 zł tytułem zwrotu kosztów procesu.

Sygn. akt IC 8/17

UZASADNIENIE

Powódka E. P., pozwem skierowany przeciwko R. – M. G., T. K., (...) Spółce jawnej w Ł., po ostatecznym sprecyzowaniu stanowiska wniosła o pozbawienie w całości wykonalności tytułu wykonawczego w postaci prawomocnego nakazu zapłaty wydanego w postępowaniu nakazowym przez Sąd Rejonowy w S. w dniu 27 marca 2012 roku, w sprawie o sygn. akt (...), którym zasądzono od E. P. na rzecz pozwanej w niniejszej sprawie spółki kwotę 16.500 złotych wraz z odsetkami i kosztami procesu. Wyjaśniła, że pierwotne roszczenie, o którym orzeczono w nakazie zapłaty z dnia 27 marca 2012 roku powstało na skutek niewywiązania się powódki z umowy mocą której nabyła od pozwanej spółki maszyny rolnicze. Podniosła, że zaspokoila roszczenie pozwanej z umowy sprzedaży maszyn rolniczych do kwoty 74.757,92 zł, obejmującej również należność główną, odsetki oraz koszty zasądzone od niej nakazem zapłaty z dnia 27 marca 2012 roku. Wskazywała, że na poczet należności z nakazu zapłaty wpłaciła pozwanej kwotę 9.000 zł. w 2012 roku, kwotę 7.500 zł w dniu 12 listopada 2016 roku, a ponadto wskutek oświadczenia pozwanej doszło do potrącenia wzajemnych wierzytelności stron do kwoty 8.557,87 zł. Dla potwierdzenia powyższego załączyła zaświadczenie wydane przez Bank Spółdzielczy w B. w dniu 28 listopada 2016 roku zawierające wykaz wpłat dokonanych na rachunek bankowy pozwanej spółki oraz oświadczenie o potrąceniu złożone przez pozwaną (k. 4-8, k. 25,k.83). Ponadto wskazywała, że komornik sądowy, w toku wszczętego z wniosku pozwanej na podstawie ww. nakazu zapłaty postępowania, wyegzekwował kwotę ponad 1.500 zł (k. 4-8, k.84 k.111).

Pozwana spółka w odpowiedzi na pozew wniosła o oddalenie powództwa w całości oraz o obciążenie powódki kosztami procesu. Stała na stanowisku, że wierzytelność wynikająca z nakazu zapłaty z dnia 27 marca 2017, wydanego przez Sąd Rejonowy w S. w sprawie (...) nie została w całości zaspokojona w związku z czym powództwo jest nieuzasadnione. Przyznała fakt otrzymania od powódki kwoty 5.000 zł w dniu 28 czerwca 2012 roku oraz kwoty 7.500 zł w dniu 16 listopada 2016 roku. Wskazywała również, że na należność z nakazu zapłaty zaliczyła wyegzekwowaną przez komornika w postępowaniu (...) kwotę 7230,72 zł. W odniesieniu do złożonego oświadczenia o potrąceniu podniosła natomiast, że oświadczenie to było nieskuteczne bowiem zostało cofnięte. Załączyła oświadczenie o cofnięciu oświadczenia o potrąceniu wraz z dowodem doręczenia oświadczenia E. P. (k. 51-54, k.128-129).

Sąd ustalił i zważył, co następuje:

Bezspornym w sprawie było, że E. P. i R. – M. G., T. K., (...) Spółka jawna w Ł. zawarły umowę, mocą której E. P. nabyła od R. – M. G., T. K., (...) Spółki jawnej w Ł. maszyny rolnicze za cenę 66.800 złotych, wynikającą z wystawionej przez sprzedawcę faktury VAT nr (...) (k.64). Poza sporem pozostawała również okoliczność, że E. P. nie uiszczała w terminie wynikającym z umowy ceny zakupu maszyn, w konsekwencji czego R. – M. G., T. K., (...) Spółka jawna w Ł. wystąpiła z pozwem o zapłatę i prawomocnym nakazem zapłaty wydanym w postępowaniu nakazowym w dniu 27 marca 2012r., w sprawie o sygnaturze akt (...) Sąd Rejonowy w S. zasądził od E. P. na rzecz R. – M. G., T. K., (...) Spółki jawnej w Ł. kwotę 16.500 złotych wraz z ustawowymi odsetkami od tej kwoty od dnia 12 lipca 2010r. do dnia zapłaty oraz z ustawowymi odsetkami od kwoty 16.800 złotych od dnia 12 lipca 2010r. do dnia 7 października 2010r., od kwoty 20.000 złotych od dnia 12 lipca 2010r. do dnia 8 października 2010r., od kwoty 9.500 złotych od dnia 12 lipca 2010r. do dnia 10 lutego 2011r. i od kwoty 4.000 złotych od dnia 12 lipca 2010r. do dnia 12 stycznia 2012r. oraz kwotę 843,90 złotych tytułem poniesionych kosztów procesu. Postanowieniem z dnia 8 lipca 2015 roku nadano klauzulę wykonalności wymienionemu orzeczeniu.

Na podstawie ww. tytułu wykonawczego Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym w S. L. O. wszczęła z wniosku R. – M. G., T. K., (...) Spółki jawnej w Ł. postępowanie egzekucyjne prowadzone pod sygnaturą akt (...). Niekwestionowanym było również, że Sąd Rejonowy w S. prawomocnym wyrokiem z dnia 18 maja 2016 roku, wydanym w sprawie (...) rozstrzygnął w całości na korzyść E. P. spór toczący się pomiędzy stronami o wymianę ciągnika rolniczego, zasądzając jednocześnie w punkcie 2 wymienionego wyroku od R. – M. G., T. K., (...) Spółki jawnej w Ł. na rzecz E. P. kwotę 8557,87 zł tytułem zwrotu poniesionych kosztów procesu.

Na podstawie ww. wyroku Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym w S. L. O. wszczęła z wniosku E. P. postępowanie egzekucyjne prowadzone pod sygnaturą akt (...).

Po wydaniu przez Sąd Rejonowy w S. nakazu zapłaty w postępowaniu nakazowym w dniu 27 marca 2012r., w sprawie o sygnaturze akt (...), którego pozbawienia wykonalności żąda powódka, E. P. wpłaciła na rzecz pozwanej spółki kwotę 5.000 zł w dniu 27 czerwca 2012r. oraz kwotę 7.500 zł w dniu 16 listopada 2016 roku, które to kwoty pozwana zaliczyła na poczet wierzytelności wynikającej z nakazu zapłaty z dnia z dnia 27 marca 2012 roku (k.52, k. 25, k.110).

R. – M. G., T. K., (...) Spółka jawna w Ł. oświadczeniem z dnia 21 listopada 2016 roku doręczonym E. P. w dniu 24 listopada 2016 roku dokonała potrącenia wierzytelności przysługującej E. P. od R. – M. G., T. K., (...) Spółki jawnej w Ł. wynikającej z wyroku z dnia 18 maja 2016 roku wydanego w sprawie (...) Sądu Rejonowego w S. z wierzytelnością przysługującą R. – M. G., T. K., (...) Spółce jawnej w Ł. od E. P. wynikającej z nakazu zapłaty z dnia 27 marca 2012 roku, wydanego w sprawie (...) Sądu Rejonowego w S. (k.83)

W toku postępowania egzekucyjnego prowadzonego przez Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w S. L. O., pod sygn. akt (...) wszczętego z wniosku E. P. przeciwko R. – M. G., T. K., (...) Spółce jawnej w Ł. na podstawie wyroku Sądu Rejonowego w S. z dnia 18 maja 2016 roku, wydanego w sprawie (...) komornik sądowy postanowieniem z dnia 22 listopada 2016 roku zajął rachunek bankowy spółki do kwoty 8569,87 zł. obejmującej zasądzone na rzecz E. P. koszty procesu w sprawie (...) (akta sprawy (...)). W związku ze złożonym do akt sprawy egzekucyjnej oświadczeniem spółki z dnia 21 listopada 2016 roku – Komornik Sądowy L. O., potrącając należne jej koszty egzekucji przekazała spółce kwotę

7.230,72 zł egzekwując tym samym w toku wszczętego z wniosku spółki postępowania (...) do tej kwoty zadłużenie E. P. wynikające z nakazu zapłaty z dnia 27 marca 2012 roku. W toku postępowania egzekucyjnego w sprawie (...) Komornik Sądowy L. O. wyegzekwował od powódki również kwoty 251 zł, 277 zł, 94 zł, 1512,04 zł (k.124).

Wierzytelność przysługująca pozwanej wynikająca z nakazu zapłaty wydanego w postępowaniu nakazowym Sądu Rejonowego w S. w dniu 27 marca 2012r., w sprawie o sygnaturze akt (...) na dzień wydania wyroku w niniejszej sprawie wynosi 29.487,01 zł nie uwzględniając odsetek, których kwota rośnie.

Zgodnie z art. 840 § 1 dłużnik może w drodze powództwa żądać pozbawienia tytułu wykonawczego wykonalności w całości lub części albo ograniczenia, jeżeli: 1) przeczy zdarzeniom, na których oparto wydanie klauzuli wykonalności, a w szczególności gdy kwestionuje istnienie obowiązku stwierdzonego tytułem egzekucyjnym niebędącym orzeczeniem sądu albo gdy kwestionuje przejście obowiązku mimo istnienia formalnego dokumentu stwierdzającego to przejście; 2) po powstaniu tytułu egzekucyjnego nastąpiło zdarzenie, wskutek którego zobowiązanie wygasło albo nie może być egzekwowane; gdy tytułem jest orzeczenie sądowe, dłużnik może oprzeć powództwo także na zdarzeniach, które nastąpiły po zamknięciu rozprawy, a także na zarzucie spełnienia świadczenia, jeżeli zgłoszenie tego zarzutu w sprawie było z mocy ustawy niedopuszczalne; 3) małżonek, przeciwko któremu sąd nadał klauzulę wykonalności na podstawie art. 787, wykaże, że egzekwowane świadczenie wierzycielowi nie należy się, przy czym małżonkowi temu przysługują zarzuty nie tylko z własnego prawa, lecz także zarzuty, których jego małżonek wcześniej nie mógł podnieść

Zgodnie z niekwestionowanym poglądem doktryny i orzecznictwa powództwo z art. 840 k.p.c. może być wytoczone niezależnie od tego, czy przeciwko dłużnikowi została już wszczęta egzekucja, byleby istniało jeszcze zobowiązanie objęte tytułem wykonawczym. Dłużnik może żądać pozbawienia wykonalności tytułu wykonawczego, tak długo, jak długo zachodzi możliwość jego wykonania. Zatem tylko istnienie możliwości wykonania tytułu wykonawczego, czyli zdolność egzekucji, pozwala na wystąpienie z powództwem zmierzającym do uniemożliwienia prowadzenia egzekucji z tego tytułu wykonawczego. Wytoczenie powództwa opozycyjnego jest niedopuszczalne w sytuacji, gdy wygasła wykonalność tytułu wykonawczego na skutek wyegzekwowania świadczenia.

Wykonalność tytułu egzekucyjnego nie gaśnie, i istnieje potencjalna możliwość jego wykonania (wszczęcia postępowania egzekucyjnego) w sytuacji, gdy wierzyciel zostaje zaspokojony poza postępowaniem egzekucyjnym, w drodze dobrowolnego spełnienia świadczenia przez dłużnika. Wówczas dopuszczalne jest wystąpienie z powództwem z art. 840 § 1 pkt 2 k.p.c. Odmienne natomiast przedstawia się sytuacja, gdy wierzyciel uzyskuje należne mu świadczenie w wyniku przeprowadzonego postępowania egzekucyjnego. W takich wypadkach gaśnie wykonalność wykonywanego tytułu wykonawczego i na jego podstawie nie jest możliwe wszczęcie postępowania egzekucyjnego (tak Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 4 listopada 2005, V CK 296/05, LEX 179714).

Dłużnik w postępowaniu o pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności może tym samym bronić się zarzutem, że doszło do dobrowolnego zaspokojenia wierzyciela poza postępowaniem egzekucyjnym, co powoduje, że tytuł wykonawczy odpowiednio do zakresu zaspokojenia nie może stanowić podstawy egzekucji i zasadnym jest pozbawienie go w tym zakresie wykonalności. Okoliczność wykazania spełnienia świadczenia obciąża powoda stosownie do zasady wyrażonej w przepisie art. 6 k.c. i to powód ma obowiązek przedstawienia dowodów na poparcie podnoszonych przez siebie twierdzeń (art. 232 zd. pierwsze kpc).

Przenosząc powyższe rozważania na grunt niniejszej sprawy należało stwierdzić, że powódka w toku procesu zdołała wykazać, że poza postępowaniem egzekucyjnym doszło jedynie do częściowego spełnienia świadczenia w zakresie wierzytelności wynikającej z nakazu zapłaty z dnia 27 marca 2017 roku, wydanego w sprawie (...), stąd też jej powództwo zasługiwało jedynie na częściowe uwzględnienie.

Załączone przez powódkę kserokopie dowodów wpłat oraz zaświadczenie wydane przez Bank Spółdzielczy w B. w dniu 28 listopada 2016 roku (k.25) potwierdzają, że po powstaniu tytułu wykonawczego E. P. wpłaciła na rachunek bankowy pozwanej spółki kwotę 5.000 zł w dniu 27 czerwca 2012r. oraz kwotę 7.500 zł w dniu 16 listopada 2016r. Również pozwana nie kwestionowała powyższego i w odpowiedzi na pozew przyznała, że wpłaty z dnia 27 czerwca 2012r. i 16 listopada 2016r zostały zaliczone na poczet wierzytelności wynikającej z nakazu zapłaty z dnia 27 marca

2012r. (k.52-53) Powódka pozostawała natomiast w błędzie twierdząc, że na poczet wierzytelności z nakazu zapłaty została wpłacona również kwota 4.000 zł, gdyż płatność ta została dokonana w dniu 12 stycznia 2012r, a więc jeszcze przed powstaniem tytułu wykonawczego.

Przepis art. 840 § 1 pkt 2 k.p.c. nie wyłącza wypadku wygaśnięcia zobowiązania wskutek potrącenia, tak więc i taka przyczyna wygaśnięcia może być podstawą roszczenia przeciwegzekucyjnego (uchwała Sądu Najwyższego z dnia 25 listopada 2010r., III CZP 91/10). Wskutek potrącenia, zgodnie z art. 498 k.c. następuje bowiem wzajemne umorzenie wierzytelności do wysokości wierzytelności niższej.

Jak jednoznacznie wynika z przedłożonych przez strony dokumentów (k.83 i k. 119) R. – M. G., T. K., (...) Spółka jawna w Ł. oświadczeniem z dnia 21 listopada 2016 roku, doręczonym powódce w dniu 24 listopada 2016 roku dokonała potrącenia wierzytelności przysługującej E. P. od R. – M. G., T. K., (...) Spółka jawnej w Ł. wynikającej z wyroku z dnia 18 maja 2016 roku wydanego w sprawie (...) Sądu Rejonowego w S. z wierzytelnością przysługującą R. – M. G., T. K., (...) Spółce jawnej w Ł. od E. P. wynikającej z nakazu zapłaty z dnia 27 marca 2012 roku, wydanego w sprawie (...) Sądu Rejonowego w S..

Bezpodstawny był zarzut podnoszony przez pozwaną, że powyższe oświadczenie o potrąceniu wzajemnych wierzytelności było nieskuteczne, na dowód czego pełnomocnik pozwanej przedkładał oświadczenie z dnia 24 listopada 2016 roku wraz z dowodem doręczenia powódce, w którym pozwana spółka cofa złożone oświadczenie o potrąceniu (k.128-129). Wskazać należy, że oświadczenie o potrąceniu ma charakter konstytutywny i z chwilą jego dojścia do adresata wywołuje skutek umorzenia wierzytelności ze skutkiem ex tunc (art. 498 § 2 k.c.). W wypadku złożenia zatem skutecznego oświadczenia o potrąceniu, skutek prawny następuje z mocy prawa niezależnie od dalszych czynności składającego oświadczenie, a jedynym wyjątkiem jest cofnięcie oświadczenia za zgodą drugiej strony lub powołanie się na wady oświadczenia woli (uzasadnienie wyroku Sądu Najwyższego z dnia 22 stycznia 2015 roku, I CSK 690/13).

Jak wynika z materiału dowodowego do wyrażenia przez powódkę zgody na cofnięcie oświadczenia o potrąceniu nie doszło. Pozwana nie wskazywała również na jakiegokolwiek wady oświadczenia woli. Należy więc uznać, że wskutek oświadczenia pozwanej z dnia 21 listopada 2016 roku doszło do umorzenia wzajemnych wierzytelności stron wynikających z tytułów wykonawczych – wyroku z dnia 18 maja 2016 i nakazu zapłaty z dnia 27 marca 2012 roku do wysokości 8557,87 zł. Wskazać należy, że jeżeli wierzytelności spełniają warunki wzajemnego potrącenia, oświadczenie o potrąceniu może być złożone nawet na etapie dochodzenia wierzytelności stwierdzonej tytułem wykonawczym.

Reasumując, w ocenie Sądu należało uznać, że należność wynikająca z nakazu zapłaty z dnia 27 marca 2017 roku, która na dzień wydania wyroku w niniejszej sprawie wynosiła 29.487,01 zł została spełniona na rzecz pozwanej poza postępowaniem egzekucyjnym do kwoty 21.057,87 zł (5.000 zł + 7.500 zł + 8557,37 zł) i w tym zakresie należało orzec o pozbawieniu wykonalności tytułu wykonawczego - nakazu zapłaty wydanego w postępowaniu nakazowym przez Sąd Rejonowy w S. w dniu 27 marca 2012 roku, w sprawie o sygn. akt (...).

Powódka nie przedstawiła dowodów na fakt dobrowolnego spełnienia świadczenia po powstaniu tytułu wykonawczego w kwocie wyższej niż 21.057, 87 zł. Brak było również podstaw do orzekania o pozbawieniu tytułu wykonalności w zakresie kwot wyegzekwowanych przez Komornika S. L. O. w sprawie (...). Jak już na wstępie Sąd podkreślił, skutkiem częściowego wyegzekwowania należności jest wygaśnięcie w tym zakresie wierzytelności wynikającej z tytułu wykonawczego. Tym samym w tej części powództwo egzekucyjne jest bezprzedmiotowe i jako takie również w tym zakresie podlega oddaleniu.

W związku z powyższym na podstawie art. 840 § 1 pkt 2 Sąd orzekł o jak w punktach I i II sentencji orzeczenia.

Zważając, że powódka wygrała proces w 72% o kosztach procesu orzeczono na podstawie art. 100 k.p.c. oraz § 6 pkt 4 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 roku w sprawie opłaty za czynności radców prawnych (Dz.U.2016.1667 j.t.) oraz części IV załącznika do ustawy z dnia 16 listopada 2006 roku o opłacie skarbowej

(Dz.U.2016.1827 j.t.) zasądając od pozwanej na rzecz powódki kwotę 1123,48 zł tytułem zwrotu poniesionych kosztów procesu.